

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/45/2017
Identifikačné číslo spisu: 3016200397
Dátum vydania rozhodnutia: 28.11.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3016200397.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeníka v právnej veci navrhovateľa: Y. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom L., R. č. XXX/XXX, právne zastúpeného: JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátom so sídlom Bratislava, Klincová č. 35, IČO: 173284, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29.augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne o priznaní starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 19.01.2017, č. k. 12Sd/86/2016-88, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu Trenčíne z 19.01.2017, č. k. 12Sd/86/2016-88, m e n í tak, že rozhodnutia odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 21.04.2016 a číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 14.06.2016 z r u š u j e a vec v r a c i a odporkyni na ďalšie konanie.

II. Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 643,22 € na účet právneho zástupcu navrhovateľa, JUDr. Júliusa Jánošíka, vedený v S. L. R., a. s., číslo IBAN: R XXXX XXXX XXXX XXXX do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 19.01.2017, č. k. 12Sd/86/2016-88, potvrdil rozhodnutie číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 21.04.2016 v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 14.06.2016, ktorými odporkyňa podľa § 65, § 274, § 293z, § 82 a § 114 ods. 1 zákona č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.") priznala navrhovateľovi od 26.07.2010 starobný dôchodok v sume 31,20 € mesačne. Odporkyni náhradu trov konania nepriznal. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal preukázané, že rozhodnutím Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len („GR ZVJS") č. GR ZVJS-13819/33-07 zo dňa

16.01.2007 bol navrhovateľovi od 01.01.2007 priznaný výsluhový dôchodok podľa § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) vo výške určenej podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. za celkových 37 rokov poistenia v osobitnom aj všeobecnom systéme sociálneho poistenia, keďže výška výsluhového dôchodku určená len za dobu 28 skončených rokov služby bola nižšia. Postup odporkyne, ktorá tzv. teoretickú sumu starobného dôchodku určenú podľa zákona č. 461/2003 Z.z. za viac ako 39 rokov poistenia v oboch systémoch poistenia postupom podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 416/1991 Zb.) krátila koeficientom zodpovedajúcim pomeru 37 rokov služby k 39 rokom celkovej doby poistenia, považoval za správny. Námietku navrhovateľa, že odporkyňa mala pri krátení teoretickej sumy starobného dôchodku vychádzať nie z 37 ale z 28 skončených rokov služby nepovažoval za dôvodnú, keď dospel k záveru, že navrhovateľom uvádzaným postupom by bol navrhovateľ neprímerane zvýhodnený voči ostatným poistencom, pretože by mal za 9 rokov poistenia poskytovanú dávku dvakrát, tak v osobitnom systéme ako aj vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Rozhodnutia odporkyne preto ako zákonné potvrdil.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním dňa 01.03.2017. Namietol, že krajský súd nesprávne zistil skutkový stav a dospel k nesprávnemu právnemu názoru.

Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/138/2011, v ktorom tento súd okrem iného vyslovil právny názor, že suma starobného dôchodku sa môže iba krátiť primerane k počtu skončených rokov doby služby rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku. Žalovaná pritom nerozlišuje medzi dobou trvania služobného pomeru (§ 58 zákona č. 328/2002 Z.z.) rozhodujúceho na vznik nároku na výsluhový dôchodok a medzi spôsobom výpočtu výsluhového dôchodku (§ 128 zákona č. 328/2002 Z.z.), keď výška výsluhového dôchodku nemôže byť nižšia ako suma starobného dôchodku s prídavkom podľa predpisov platných k 31.12.2003.

V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na to, že odporkyňa nesprávne v rozhodnutí uvádza, že podľa potvrdenia GR ZVJS mu bola pre sumu vyplácaného výsluhového dôchodku zhodnotená doba od 06.10.1969 do 05.10.2006 v rozsahu 37 rokov a 9 dní, lebo podľa potvrdenia GR ZVJS z 19.07.2013 „pre určenie sumy výsluhového dôchodku bola menovanému zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 02.10.1970 do 26.09.1972 a doba služobného pomeru od 01.05.1980 do 31.12.2006“. Z toho teda vyplýva, že doba služby bola len 28 rokov, a preto odporkyňa starobný dôchodok krátila nesprávne za 37 rokov.

Navrhovateľ tiež namietol, že odporkyňa hodnotila dobu prípravy na povolanie v rozpore s § 3 zákona č. 117/1988 Zb.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutia odporkyne zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie. Súčasne žiadal, aby mu bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na to, že suma výsluhového dôchodku len za dobu služby (spolu 28 rokov) bola nižšia ako suma starobného dôchodku určená podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., preto mu bol výsluhový dôchodok priznaný v sume starobného dôchodku. Na určenie sumy výsluhového dôchodku mu teda bolo zhodnotených 37 rokov a nie 28 rokov, preto mu vo všeobecnom systéme bola zhodnotená len doba 2 roky a 45 dní. Ak by pre výpočet koeficientu použila len 28 rokov, navrhovateľ by v takom prípade bol neprímerane zvýhodnený oproti ostatným poistencom, pretože by mal za 9 rokov poskytovanú dôchodkovú dávku dvakrát, v osobitnom aj všeobecnom systéme, čo žiadny predpis o sociálnom poistení neumožňuje.

Podľa § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok a rozhodnutie odporkyne bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa je potrebné vyhovieť.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľ získal v osobitnom a všeobecnom systéme sociálneho poistenia celkovo 39,3617 roka a dobu služobného pomeru rozhodujúcu na nárok na výsluhový dôchodok (§ 58 zákona č. 328/2002 Z.z.) v rozsahu 28 skončených rokov.

Sporným medzi účastníkmi konania je spôsob určenia sumy starobného dôchodku na účely čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, teda či sa pre určenie koeficientu krátenia má použiť doba trvania služobného pomeru v rozsahu 28 rokov rozhodná pre nárok na výsluhový dôchodok, alebo, ako tvrdí odporkyňa doba 37 rokov, ktorá bola rozhodná pre určenie sumy výsluhového dôchodku.

Najvyšší súd SR sa problematikou aplikovateľnosti Dohovoru č. 128 zaoberal opakovane, keď napr. v rozsudku sp. zn. 9So/108/2015 z 28.02.2017 uviedol:

„Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z. z. vyplýva záver, že zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok podľa § 124 zák.č.328/2002 Z. z. plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Súčasne zámerom zákonodarcu bolo zákonom č.328/2002 Z. z. zabezpečiť, aby pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia ako keby policajtom bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z toho teda vyplýva záver, že úmyslom zákonodarcu bolo, aby súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý by mal všetky doby poistenia (zamestnania) hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

Podľa čl.39 Ústavy Slovenskej republiky, občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

Primeraným je také hmotné zabezpečenie, ktoré zodpovedá celej dĺžke poistenia bez ohľadu na to, či poistenie bolo získané v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia (ktorý sa vyčlenil zo všeobecného systému dôchodkového poistenia) alebo iba vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Najvyšší súd judikoval, že aj vtedy, ak by poistenec nespĺnil podmienku získania viac ako 15 rokov poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, ale získal by túto potrebnú dobu po zhodnotení obdobia poistenia v osobitnom systéme, má odporkyňa povinnosť vykonať výpočet dôchodku s prihliadnutím na dobu poistenia v osobitnom poistnom systéme a dôchodok priznať navrhovateľovi vo výške, zodpovedajúcej rozsahu poistenia vo všeobecnom systéme. Správne by preto odporkyňa mala pri rozhodovaní o nárokoch poistencov, ktorým bola priznaná niektorá z dávok výsluhového zabezpečenia poistencov osobitného systému, najprv vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by im patrila vtedy, ak by všetky doby poistenia získali vo všeobecnom systéme. Keďže výsluhový dôchodok má po dovŕšení dôchodkového veku pre vznik nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia (poistenia) charakter dávky v starobe, odporkyňa by mala postupovať v súlade s článkom 33 Dohovoru č.128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, vyhláseného v Zbierke zákonov pod č.416/1991 Zb. Starobný dôchodok navrhovateľa môže krátiť, a to primerane k počtu skončených rokov doby trvania služby policajta rozhodujúcich pre výšku výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č.328/2002 Z. z.".

Spôsob výpočtu sumy výsluhového dôchodku je upravený v § 39 ods.1 zákona č.328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 30.04.2013.

Súčasne prechodné ustanovenie § 128 zákona č.328/2002 Z.z. v znení platnom do 31.12.2007 ustanovuje, že suma výsluhového dôchodku policajta, na ktorý vznikne nárok v období po účinnosti tohto zákona do 31.12.2010, nesmie byť nižšia ako suma starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku, na ktorý by vznikol nárok v tomto období podľa predpisov pred účinnosťou tohto zákona v

sume určenej podľa predpisov pred účinnosťou tohto zákona.

V rozsudku sp. zn. 9So/211/2015 zo dňa 27.09.2017 najvyšší súd uviedol :

„Z ustanovení § 38, § 39 a § 128 ods.1 zákona č.328/2002 Z. z. vyplýva, že nemožno stotožňovať dobu služby potrebnú pre vznik nároku na výsluhový dôchodok (trvanie služobného pomeru v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok) a spôsob určenia sumy výsluhového dôchodku.

Pre nárok na výsluhový dôchodok je v zmysle zákona č. 328/2002 Z. z. možné hodnotiť iba doby služby a doby, hodnotiteľné ako doby služby (základná vojenská služba). Nie je preto správne tvrdenie odporkyne, že doby poistenia (zamestnania) mimo osobitného systému sociálneho zabezpečenia nie je možné hodnotiť z dôvodu, že bolo zohľadnené pre výpočet výsluhového dôchodku podľa § 128 zákona č. 328/2002 Z. z.

Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľovi nebol priznaný starobný dôchodok. Bol mu priznaný výsluhový dôchodok a iba výška výsluhového dôchodku bola odvodená od výšky starobného dôchodku s prídavkom k tomuto dôchodku podľa skorších predpisov."

Výsluhový dôchodok bol v danom prípade navrhovateľovi priznaný a je mu poskytovaný len za 28 rokov služby. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že na účely priznania starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia mala odporkyňa pri postupe podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 krátiť tzv. teoretickú sumu starobného dôchodku koeficientom, ktorý zodpovedá pomeru doby služby rozhodnej pre nárok na výsluhový dôchodok v rozsahu 28 rokov a celkovej doby 39, 3617 rokov získanej v osobitnom aj všeobecnom systéme. Okolnosť, že suma výsluhového dôchodku bola v roku 2006 určená v súlade s § 128 zákona č. 328/2002 Z.z. podľa predpisov platných pred 01.07.2002, je pre posúdenie nároku na starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia a určenie jeho výšky irelevantná.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne nie je súladné so zákonom. Rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250j ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne rozhodnúť o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok a jeho výške znova, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 O.s.p.). Nové rozhodnutie riadne odôvodní, pričom sa v ňom vysporiada aj s požiadavkou navrhovateľa na hodnotenie doby prípravy na povolanie podľa § 3 zákona č. 117/1988 Zb.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Navrhovateľ priznal náhradu trov právnej služby 4x 66,00 € + 4x režijný paušál 8,58 € za 4 úkony v roku 2016 (prevzatie zastúpenia a príprava, odvolanie proti rozhodnutiu z 21.04.2016, odvolanie proti rozhodnutiu zo 14.06.2016 a vyjadrenie z 25.07.2016) v sume 298,32€ + 20%DPH, spolu 357,984 €, ďalej za 2 úkony v roku 2017 (účasť na pojednávaní krajského súdu, odvolanie proti rozsudku) 2x 68,00 € + 2x režijný paušál 8,84 € + 20% DPH, spolu 184,416 € cestovné na pojednávanie dňa 19.01.2017 vlakom z Bratislavy do Trenčína a späť 2x 6,22 €, spolu 12,44 € a náhradu za stratu času pri ceste vlakom z Bratislavy do Trenčína a späť v rozsahu 176 minút, teda za 6 začatých polhodín x 14,73 €, spolu 88,38 €, celkovo mu teda priznal náhradu trov právneho zastúpenia v sume 643,22 €. Odvolací súd navrhovateľovi nepriznal náhradu za stratu času, uplatňovanú z titulu cesty zo sídla advokáta na železničnú stanicu v Bratislave, resp. zo železničnej stanice Trenčín na krajský súd a späť, ktorú uplatnil v rozsahu ďalších celkovo 66 minút, keďže za miesto, ktoré nie je sídlom advokáta sa na účely § 17 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z. nepovažuje ulica, na ktorej v meste sídli advokátska kancelária, ale obec, mesto, teda v danom prípade Bratislava.

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 643,22 € je odporkyňa podľa § 149 ods. 1 O.s.p. povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.